

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLV. Ч. 64. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 19-го березня, 1937.

VOL. XLV. No. 64. Jersey City, N. J., Friday, March 19, 1937. THREE CENT.

УРЯД І СУДИ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ

ДІТРОЙТ. — Страйкуючі автомобільні робітники підприємства Крайслера не послушали судового приказу й не покинули 8 фабрик підприємства до середи раню, як це приказав суд. У той час, як сидячі страйкарі мали покинути фабрики, під фабриками зібралися десятки тисяч робітників на голосні демонстрації за страйк.

Френк Мерфі, губернатор стейту Мішіген, видав до робітників остерогу, що як вони не послухають, стейтовий уряд буде примушений ужити проти них сили, бо, мовляв, суди мусять бути пошановані.

Губернатор видимо був поражений пошестю сидячих страйків у цій околиці.

КОНГРЕС ГОВОРИТЬ ПРО СИДЯЧИ СТРАЙКИ.

ВАШИНГТОН. — Ціла низка сенаторів виступила з гострими нападами на сидячі страйки, що повстають по всьому краю в великому числі.

Виступили з промовами між іншими сенатор Гайрем Джонсон, республіканець з Каліфорнії; Джеймс Гемилтон Луис, демократ з Іллінойс; та Вільям Кінг, демократ з Юти. Всі вони висказували страх, що далі поширення сидячих страйків може довести до поважних заворушень, розкладу торгівлі й промислу та далеко йдучих політичних замішань, серед котрих у краю може повстати диктатура або фашизм.

СИДЯЧИ СТРАЙКИ ШИРЯТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Сидячий страйк у крамницях Вулворта перекинувся вже до цього міста й захопив тут дві крамниці: одну на 14-тій вулиці в Мангетені, а другу в Брукліні.

Дівчата, що продають у цих крамницях, не вишійшли наніч з крамниць, але розложилися в них спати. Вони дістали постіль і поживу від своїх родин.

Підприємство внесло в суд позов проти страйкарів. Під крамницями йдуть демонстрації симпатиків.

УГОДА МІЖ СТАЛЕВИМИ ПІДПРИЄМЦЯМИ І РОБІТНИКАМИ.

ПІТСБург (Па.) — Сталеве підприємство "Юнайтід Стейтс Стіл Корпорейшен" й робітники, що признають Комітет для Промислової Організації, підписали угоду про умовини праці.

Угода буде обов'язувати рік. Є вона доповненням угоди з 2-го березня. Рік признає Організаційний Комітет Сталевих Робітників за представника робітників. Угода відноситься до 160,000 робітників.

Інші сталеві підприємства заявили охоту говорити з цим комітетом.

БУРЛИВИЙ СТРАЙК ШОФЕРІВ У ШКАГО.

ШІКАГО. — На тлі страйку шоферів таксівок прийшло тут у частині міста, званий Луп, до поважних заворушень. Страйкарі перевертали таксівки шоферів, що не вишійшли на страйк, побивали страйколомів, викидали їдучих гостей на вулицю й билися з поліцією, як ця прийшла на допомогу страйколомів.

На страйк вишійшли 5,500 шоферів підприємства "Елов Кеб Ко." та "Чекер Тексі Ко.". Федеральні урядники пробували довести до якогось замислення, але це їм не вдалося. Як підприємства пробували уживати не вдержання руху таксівок страйколомів, вибухли заворушення.

УРЯД БОЙТЬСЯ НОВОЇ ДЕПРЕСІЇ.

ВАШИНГТОН. — Секретар рільництва Волес признав, що федеральний уряд побоюється, що край іде до нового промислового оживлення, по котрім одначе може легко наступити нова депресія, не легша від депресії з 1929 року.

Уряд думає тепер над способами запобігти новій депресії.

ЖІНКА ПОЧИНАЄ ОБЛІТ СВІТА.

ОВКЛЕНД (Каліфорнія). — Відома летунка Амеція Ірґарт вилетіла в середу на нову подорож до-вокола світа. Думає вона летіти менше-більше ко-ло рівника та відбити дорогу 27,000 миль. В 4 години по вилеті вона прислала радіову депешу, що знаходиться вже 700 миль від місця вилету. Її перша станція на Гавайських островах.

Рівнож з нею полетіли до Гаваїв два літаки підприємства "Пан Америкен Ервейз".

ЗАГОСТРЮЮТЬ ІМІГРАЦІЙНІ ЗАКОНИ.

ВАШИНГТОН. — Не дивлячись на те, що уряд остерігав конгрес не порушувати "добро-сусідських" відносин з Канадою, палата послів ухвалила закон про обмеження правильних посвідку чужинців почерез границю на роботу до Злучених Держав.

УРЯД ЗНОВУ ПЕРЕПРОШУЄ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Ганс Лютер, німецький амбасадор, зложив перед американським урядом протест проти нових висказів ньюйорського міського посадика Ля Гвардії проти Гітлера. Протест відноситься до промови Ля Гвардії на масовім вічу проти нацистів, що відбулися в Нью Йорку останнього понеділка.

Секретар стейту Кордел Гол порозумівся телефоном з президентом Рузвелтом та повторив свою попередню заяву на ноту німецького уряду проти першої промови Ля Гвардії проти Гітлера. До старої заяви Гол додав висказ надії, що обі сторони, які взялися тепер до ланцюжних висказів, прийдуть скоро до висновку, що й для Злучених Держав і для Німеччини буде краще, як вони знайдуть собі інші справи, котрі можна обговорювати спокійно.

СМЕРТЬ В ОГНІ.

КЕЙЛОР (Верджінія). — Підчас пожежу фермерських будинків 28-літнього фермера Гренвіла Айерса згоріла його жінка, 3-днеча немовля, 2-літня дочка й найменчик. Сміт Айерс утік з найстаршою дитиною.

ЧИ КАНАДА ДАЛІ БУДЕ ЗБРОТІСЯ?

На це питання відповідає лідер С.С.Ф. Дж. С. Вудсворт. Він заявив у Гемилтоні, що теперішня позиція в будзеїт 37 мільонів на національну оборону, є лиш започаткуванням великих зброєн Канади. Канада сама не потребує анї війська ні зброї, бо Злучені Держави ніколи не дозволять, щоб Канада забрала чи Японія чи яка європейська держава. Він вірить, що Канада збротіть, лиш тому, щоб евенчуально взяти участь в інших збройних конфліктах, поза границями Канади.

ОЧІКУЮТЬ ВЕЛИКОГО ВИВОЗУ ПШЕНИЦІ.

Європейські держави кинулися викупити всю аргентинську пшеницю. У зв'язку з цим сильно підскочили ціни на світових ринках. Є певні вигляди, що описані європейські краї проковтнуть запаси канадської пшениці. Англійські мезни рішили купувати збіжжя без огляду на ціну. Це військові магазини накопичують запаси хліба.

ЧИ БОЛИТЬ, ЯК ВІШАЮТЬ.

Д-р Д. Плоф, котрий був присутній підчас 18 екекуцій через повішення, зложив аїзнання перед комісією оттавського парламенту, в котрих запевняє, що смерть через повішення не справляє жадних болів.

БОМБИ ПРОТИ ЛЕДУ.

Річка Морава в Югославії зімерзла. Замерзлу частину ріки рішили звільнити від ледів при допомозі артилерійського вогню. Та чим робом не осягнули цілі. Аж бомби, кинені з літаків, порушили леді, що сплинули.

ЗАЛІЗНИЦІ ТРАТЯТЬ НА КОМПЕТИЦІЇ З ТРОКАМИ.

Представник Канадйських Національних Залізниць заявив у сенаті, що в 1936 році обі залізниці втратили внаслідок перевіз троками троїв і автобусів \$38,000,000. Троки ведуть компетицію в перевозі багажу не тільки в провінціях і між провінціями, але були випадки, що з Вінніпегу доставляли рибу троками до Нью Йорку й інших міст. Тому, що перевіз троками дешевший залізниці домагаються одностайної тарифи для залізниць і троїв та автобусів.

ПОЛЬСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ В ПРАВОСЛАВНОМУ СОБОРІ.

Вильно. В православному соборі в Баранових дия 1-го лютого ц. р. пердий раз відбували богослуження в польській мові. По пол. чин також вголосили проповідь і хоральні співи. Богослуження відправили на інтенцію президента Польщі з нагоди його імянин.

ЧОМУ НЕ СПАСЛИ РОДИНУ РОС. ЦАРЯ НИКОЛАЯ ІІ.

Як відомо, свого часу появилися були в пресі поголоси, що англійський король не хотів допомогти в утєні з Росії царській родині й тому вона попала в руки большевиків та й погинула. Отже покійний король Англії Юрій V припоручив своему синові й престолонаслідникові Едвардові VIII оповістити книжку з доказами як він, Юрій V, не тільки бажав спасти життя царської родини, але зробив у цій цілі все що міг, а саме: Порозумівся з німецьким цісарем Вільгельмом II й одержав від нього словечости, що німецька воєнна флота перепустить англійський корабель, який везтиме царську родину з Росії до Англії з тим, що той корабель задержиться по дорозі в Данії. На тій підставі той умова дійсно випустих з Англії англійський корабель і цімці не полювали на нього, шануючи слово свого монарха. Одначе тоді англійське правительство з внутрішньо-політичних причин спротивилося приїздові російського царя до Англії (мабуть побоювалося агітації лівих і ослаблення нею Англії в часі війни). Довідавшись про це, цар Росії та його жінка рішилися остати дома. Книжка з документами про це вже майже готова. Праці над її викінченням перервало уступлення з престолу Едварда VIII. Вона буде вигорчена під доглядом нового короля Англії Юрія VI.

ЯК ОБЧИСЛИТИ КІЛЬКІСТЬ ФАРБИ.

Докладно годі означити кількість фарби (потрібної до помалювання якоїсь поверхні), а це, тому, бо й поверхня буває неоднакова, або ракова, й фарба таксамо неоднакова, одначе у приближенню можна це зробити в такий спосіб: Множимо довжину даної поверхні через ширину цієї поверхні, а одержані стопи ділимо через 200. Число, яке вийде, покаже в приближенні кількість гальонів фарби потрібно до помалювання даної поверхні два рази.

ЖІНКА СТРИЛА ДО ДИПЛОМАТА.

ПАРИЖ. — На одній паризькій залізничній стації, поїзда, елегантно убрана дама підійшла до відомого французького дипломата, графа Шамбрена і віддала до нього револьверовий стріл. Кудя поцідила його в стегно. Арештована дама відмовляється подати причини свого вчинку, тільки говорить, що граф сказав на неї щось погане тому мужчии, котрого вона кохала, і він її покинув. Та, призиваючи цього мужчини вона не хоче видати, бо каже, що він займає дуже високе становище й це його скомпрометувало.

КВЕБЕКСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПІДНОСЯТЬ ГОЛОВУ.

На великому 10,000-му мітингу французьких націоналістів, котрі відлучилися від Національної Унії, проголошено публично таку доктрину: "Канада для Канадійців, а Квебек для французьких Канадійців".

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА ВИСТАВА.

Рухомою протикомуністичною виставою, зорганізованою відкличем "Болшеви́зм — від рогу світу ч. 1", переноситься з одного до другого міста. Вистава фарі (Німеччина). Вистава гарно наладнана. Вона показує безліч документів, схем і знімком, що доказують розкладову діяльність комунізму. Окремий фільм звертає увагу на протирічливу поставу комунізму. Виставу відвідує багато публики.

"КАМЕНЯРИ" ПРОТИ РАДІКАЛІВ.

Львівські "Українські Вісти" пишуть:

У п'ятницю, 12. лютого вечером, прохожі могли побачити при вулиці Міхевича ч. 7., де міститься Центральна Радикальна Парті дивне видовище. На дорозі летіли вибиті шибі, крісла, радіоапарат, патефон та інша обстановка каменярської домівки.

Що сталося? Напали на радикалів фашисти?

Ні, це такти, свої каменярі нищили свою домівку.

Як нас інформують, справа представляється так: Провід організації "Каменярі" є в руках радикалів. Радикали намагаються теж каменярів переконати на соціаль-радикалів. Переваляюча більшість львівських каменярів не були радикалами, а до той організації вступили просто з відчуття потреби організованости.

На тому тлі, вже довший час панував серед львівських каменярів фермент. У п'ятницю трісла остаточно бомба. Каменярі випустили по слуху радикальним вождям, а коли їх намагалися усунути з домівки, вони примусили до втечі пп. Стахова, Остаповича, Петра Матчака і др., а після того здемолували домівку.

КРИЗА СЕРЕД КАНАДІЙСЬКОЇ МОЛОДІ.

На цю тему говорила на великім мітингу молоді в Вінніпегу молоденька К. Вудворс, котра між іншим ствердила, що около пів мільона молоді ніколи не одержать праці.

ЩЕ ОДИН ФРАНЦУЗ ДЕМАСКУЄ СОВЕТИ

ПАРИЖ. — Французький ціялістичний провідник, Леґе, який довгий час був приятелем Советів, повернув зі своїх відвідів Москви і на сторінках паризького часопису "Попюлер" опублікував свої вражіння. Він пише, що робітники в Совегах страшенно бідують. Безробітні у Франції живуть значно краще, ніж ті, що в Совегах постійно працюють. Дослівно він каже таке: "Директорові Горловки я сказав, що це просто нелюдяне поставлення признати робітникам таку низьку заплату, бо, при соціалістичному режимі всім мусить бути забезпечений рівний кусок хліба. Мені відповіли, що забезпечувати хлібом усіх у рівній мірі несправедливо. Навпаки, необхідна нерівність, бо тільки вона змусить робітників більше працювати й удосконалюватися. Хай читач сам судить про мое здивування, коли з уст директора комуніста я почув цю безжалісну мову, яка нічим не відрізняється від мови наших капіталістів".

БОЛЬШЕВИЦЬКА БУРЖУАЗІЯ ХОЧЕ "ГРАТИ ПАНІВ".

МОСКВА. — В Совегах влада дозволила носити фрак і смокінг, вона навіть поручає ношення цього одягу, щоб тим способом підкреслити поступ цивілізації в СССР. Але доступити тих одягів можуть тільки ті люди, які заробляють великі гроші, бо один одяг коштує в СССР 300 доларів. Проте покупців є багато, так що кравці не можуть їх всіх обслужити. Найбільше клопоту завдають новітній советській аристократії тверді сорочки і ковнірці, яких кочне потрібно до фрак і смокінгів, бо на цілу Москву є тільки одна пральня, яка вміє на твердо прасувати. Советська преса домагається, щоб в цьому відношенню "індустріялізація зробила прорив".

ІДУТЬ ПОСЛІДОВНО ДО ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ.

ВАРШАВА. — Польський сойм ухвалив закон про примусовий викуп землі від тих людей, яких уряд уважатиме відповідними. Український посол Тершаковець з приводу цього заявив: "Цей законопроект звернений виключно проти українців, бо на основі цього закону можна буде відібрати українським селянам землю від 1919 року, що вони її купили від коляоністів. Тому цей закон витворить трагічне положення для українського населення. В Галичині нема місця для коляоністів. Населення Галичини цілий рік. Українське населення, що живе від віків на цій землі, має право до землі, що її будуть працелювати. Якщо цей закон увіде в життя, він викличе велику розпуку. Нужда на українських землях, дійсно жахлива".

ПРОТЕ УГОВОРСТВО КОРІНІТЬСЯ ГЛУБОКО В ІХ ЖИЛАХ.

ВАРШАВА. — Український посол В. Мудрий, один з ініціаторів так званої "угоди", виглосив в соймі промову, в якій між іншим сказав: "Перед неуповна двома роками відповідальні чинники української політики у Польщі зревідували свою дотеперішню політику, а занаючи позитивне становище до польської держави, дали почин до поправи польсько-українських взаємин... Одначе мушу ствердити, що велика ідея порозуміння обох народів в ім'я кращого майбутнього не знайшла відповідного відгуку у значної частини польського громадянства, зокрема того, що живе побіч нас". Так заявив головний ініціатор угодовства. Та хоч сам признає, що угодовство серед поляків не знайшло належного відгуку, проте угодовство глибоко коріниться в його жилах і він далі говорить: "Одначе не тверджу, щоби перші проби нормалізування польсько-українських взаємин завели у цілості. Треба відповідного часу, щоби вага цієї великої справи знайшла повне зрозуміння у цієї частини польського громадянства, яка досі відноситься до неї негативно".

ЯКИМИ СПОСОБАМИ НИЩАТЬ ЛЮДЕЙ.

ВІЛЬНО. — Скарбовий уряд у Вильні піддав ревізії особисті доходи литовського патріота, Константина Сташиса, бувшого предсідника розв'язаного литовського народнього комітету у Вильні. Польська преса осуджувала його те, що він роздавав гроші литовцям і литовським організаціям. На підставі той ревізії уряд ствердив, що вимір податку для нього був за малий. Тому скарбовий уряд наложив новий, додатковий податок для Сташиса в сумі 375,000 злотих, крім того уряд ще усталає кару за неповне плачення податків.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 61-63 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Sub. "Свобода" No. 4-237. — Tax. У. Н. Союз: No. 4-1016.
1-1937.

Ad. 2: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕСВЯТОЧНІ СВЯТА

Є в нас певні недомагання, які ми не видвигаємо, які збуваємо мовчанкою, які навіть лякаємося порушувати. До таких справ належить теж святкування наших національних свят, державницьких, чи таких як от в пам'ять Тараса Шевченка. Свята ті чим далі тим менше відповідають своїм завданням, бо не викликають властивого зацікавлення серед загалу, ні не підносять нашого духа. Очевидно, що говоримо про цю справу загально, бо тут і там вдається це чи друге національне свято влаштувати в такий спосіб, що його можна назвати достойним відсвяткуванням. Та нам іде про загальний стан цієї важкої справи. А він є наскрізь незадовольний. А як хто сумнівається, хай хоч тепер, у Шевченкові дні, приглянеться одному чи двом нашим концертам, а певно приїде до переконання, що воно так є, як пишемо. Хай тільки спитає у своїй місцевості комітетових, чи вони надіються великого числа публіки на святі, а побачить, як вони замість відповідей — будуть похитувати головами. Або хай приїде на галу, в якій має відбутися "святоточний концерт", згідно з оголошенням — "точно". То вже буде добре, як в тій "точній" годині вже будуть отворені двері. А як так ще пожде собі яку добру годину, то мимоволі завважить, що "святоточна" гала перемінюється поволі в забавову площу, по якій свobodно викрикують бігає наша усміхнена дітвора. І річ ясна, ніде ні сліду про святоточний настрій.

А програми? Якже їх у громаді "зліпити", коли звичайно нема ані відповідного числа сил, ні потрібних матеріальних засобів, ні навіть часу на підготовку. Бож у нас тепер іде свято за святом. Скінчилося щойно літо — вже є Свято Героїв. За цим святом — іде Свято Листопадове. За ним — Свято Злуки. Зараз за ним — Свято Басарабової. В той самий час входить — Свято Шевченка. А за ним — Свято Франка. Очевидно, що ми помінаємо тут ще окремі, такби сказали теж обов'язкові свята, якими є десятиліття чи двадцятиліття річниць наших товариств, а далі всілякі інші ювілеї, якими вшановуємо поодинокі історичні події, чи поодинокі визначні люди.

Не знаю, чи ми коли застановлялися, чи є такий же другий нарід в Америці, котрий мігби вивязатися зі завдання відсвяткувати гідно стільки національних свят. Отже нема такого другого народу, щоб кожного року святкував стільки свят, і то нема вже з тої простої причини, що це не є можливе до виконання. Воно не можливе до виконання і у нас, по наших невеликих громадах. Тому саме, якщо наші національні свята не мають цілком збуденні, треба в інтересі нашої національної ідеї влаштувати їх в такий спосіб, щоб вони ставали чимраз більше притягуючими. І треба деякі свята святкувати кожних п'ять чи десять років, а тільки найважливіші кожного року, але зате зі знаменитою підготовкою програмою і святочно настроєною публікою.

РОЗКРИВАЮТЬ ЗЛОЧИНИ
БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ

(Докінчення)

Мій чоловік відніс цей паспорт в головну контору на тракторному заводі, щоб дістати візу на паспорт. Там працював жид Плущіца, а його помічник був Ровінський. Подивилися на ці паспорти і що-то змінилися їх лиця, що ніби їхні громадяни і вирвуться з їхніх пазурів. І каже: "Ти прийди через 10 днів, ми тобі видамо візу, як буде готова". Ми чекали 10 днів і пішов мій чоловік до них, а вони кажуть: "Ще не готова, чекайте ще з тиждень". Ми чекали ще тиждень і знову пішов чоловік А Ровінський каже: "Вам треба явитися в центральну контору".

Мій чоловік відпросився від заводу і поїхали ми обое в центральну контору, де сидів теж подібний Хаймович та секретар Рабінвич. Відразу стрінули нас нелюдьським поглядом і питають: "Ви Панькові?" Ми кажемо: "Так". А ви що, хочете вийхати за границю?" Ми сказали: "Хочем". "А що вам тут погано?" Ми кажемо: "Так як бачите. Ніби ви не бачите наше життя?" "Ви маєте ще деякі папери?" Ми їм віддали канадійські горожанські папери, а також і їхні, на котрі ми виїжджали з Канади, а також іхні паспорти, котрі вони нам сидіють втикнули, бо без них не можна там жити. Він подивився на те все, а спеціально на канадійські папери, на яких він нічого не розумівся, і сказав: "Що це за папір?" А ми кажемо: "Канадійські горожанські". А він за них і сховав. А їхній паспорт видав нам назавд і каже: "Вам віза не дамо". А ми кажемо: "Московський народний комісаріат казав, що візу ви нам видасте". "Вони казали через помилку, а англійський консуль не має права до наших горожан". А ми кажемо: "Які ми ваші горожани, коли всі наші діти родилися в Канаді, а ми прожили 20 років в Канаді". А він тоді: "Без розговору, а то коли будете такі уперті, то я вас арештую. Ви у наших руках, що хочемо, то зробимо з вами".

Ми прийшли до дому й жи-

венько написали листа до англійського консуля. Консуль дуже здивувався: яке вони мали право відібрати від нас паспорти. І написав нам не журитися. "Я буду клопотати скільки зможу за своїх горожан".

Він клопотався цим чотири місяці і таки вислав нам знову ті самі паспорти. На них було написано, що ми виїхали з громадянства, а Сталін посилає листа до народного комісаря, щоб нам видали візу для виїзду. Цей Хаймович з Рабінвичем аж перелякались, що ми вийдемо за границю. І за випис з громадянства наклали на нас 200 рублів. Вони знали, що ми вийдемо за границю і розкажемо всему народу. І так ми за десять днів дістали візу і нам сказали, що нам не продають тикет до виїзду за рублі, а тільки за долари. А в нас доларів було дуже мало, то ми ледви доїхали до Риги, в Латвію. А там сиділи 18 місяців, думали дібратися до Канади. Нам вже Сіпіар давав шифр-карту на виплат, але біда в тім, що нам треба було мати від іміграційного бюро акт. А Канада відказалась вислати цей акт. Ми тільки могли їхати як емігранти до Канади, а не як горожани. Діти можуть їхати кожний раз, бо вони там діжені. То ми рішили їхати хоч до Англії. А в нас теж грошей не було. Бо хоч трохи було доларів, то ми їх розтратили, бо ми сиділи кілька місяців без праці. Ми стали просити знайомих, щоб як небудь вислали нам хоч на виїзд до Лондону. Вони збрали нам 125 доларів при допомозі адвоката Свістуну. Ми ніколи і в вічі не бачили, як він виглядає, але по рекомендації наших знайомих він нам поміг і ми йому за це щиро дякуємо.

Ми вже живемо в Лондоні більше, як рік. Мій чоловік працює в столярній фабриці, а моя середня донечка працює в цукорному склепу. Ми живемо не погано. Маємо білий хліб і до хліба. І також купили трохи меблів. Правда, з початку ми пробідували, ми не мали ніяких знайомих в

Лондоні. Ми їхали парохомом з Риги. Ми всю дорогу журилися, де ми там дінемося, бо не маємо грошей. Але рижський англійський консуль післав телеграму до Салвейшен армії і ті нас стрінули як рідних братів на пароходній станції. Ми колись їх ненавиділи, не вірили в них, а вони нам в чорній годині багато допомогли. Посадили нас в тексі і завезли до їхнього готелю. Мого чоловіка забрали в мужеський відділ, а нас в жіночий. Дали для нас п'ятеро, четверо дітей і я дві чистенькі кімнати. Дали нам і їду. Не питали нас ні про яку політику, їм було байдуже, чи ми молимося чи ні. А їхнім обов'язком допомогти людям, котрі просять. Ми там пробули майже два тижні, заки познайомились з містом і найшли помешкання. Вони нам помагали шукати, а коли винайшли помешкання, то дали нам меблі і сказали: коли будете мати гроші, то заплачете, а як ні, то ні.

Тепер вернуся до нашого дорогого писателя Ірчана. Ми, проживаючи в гостинниці, ходили до його майже кожний день, бо я мусіла там варити, бо в гостинниці навіть теплої води не давали. Отже ми бачили все життя Ірчана. Він не жив для себе, а для народу. Він був відмінна людина від американців і канадійців. Із тих більша частина були самолюбів, старались тільки за свій живіт. Ірчан працював день і ніч і також його дружина. Днем працював у бюро, а ночами виписував свої твори. Він аж спух від безсонних ночей. Він за це діставав багато цих безцінних рублів. Він по лівину їх видавав на голодних. Ми самі бачили, як він завивав рублі в папірчик і кидав з балкона пухлим дітям. Вони знали, від кого ці рублі летять. З ним жили деякі начальники і деякі американці, а також канадійці. Ніхто з них не дав крихточку хліба пухлим, лише один Ірчан, який співчував бідному народові. ГПУ його ширість бачило, воно не знало, як би його спрятати за його добрість. І пустили таку нахабну брехню, що він був зв'язаний з петлюрівцями, щоб кинути між працюючих злу назву на Ірчана. Та бідний народ не вірив. Ірчана знали старі і маленькі діти. Ірчан почував, що йому це буде. Він був сумний і

мало розмовляв. Почувала й це його дружина. Одного ранку в шестій годині задзвонив телефон до Ірчана, щоб він з'явився до головної контори в дуже важних справах. Ірчан відразу догадався, що це за важні справи: в шестій годині ніхто не працював в конторі. Він живенько зібрався. Його дружина в той час вже не спала. Вона чула, як дзвонив телефон. Він поцілував свою маленьку донечку в голову і сказав: "Прощай, моя мила, одинока донечко, ти вже свого татуса більше не побачиш. Учись, моя донечко, і не забувай української мови, а також свого рідного татуса. Згадай про його, що він пішов за правду на тяжкі муки". Він ще раз притулює сонну дитину до свого серця. І повернувшись до кімнати, де спала його дружина. Вона була запущена від плачу. А він каже: "Ах ти, моя дороженька, чого це ти плачеш?" Вона не могла слова промовити з розпуки. Він кріпко її прижав до грудей і сказав: "Не плач, моя дорожа, я давно знав, що це буде зі мною. Оставляйся здорова, гляди себе і дитину". Дитина почула плач матері і скопилася скоренько з ліжка. "Куди ти так рано, татусю, ідеш?" А він каже: "До праці, доню". "А чого мама так плаче?" "А плаче, що я так рано від вас іду". "То останься, татусю, послухай мамини!" "Ні, донечко, не можу, мене чекають важкі справи". І ще раз поцілував свою дитину й дружину і вибіг з хати.

Під дверима чекали двоє озброєних ГПУ. Схватили його в свою темну кримінальну кару і повезли як розбійника. Дружина Ірчана повадилася як сніг на ліжку без пам'яті. Прибігла на поміч бідна уборщиця, яка убирала всі кімнати, і стала розважати дружину Ірчана. Вони більше його не побачили. Його засадили в тяжку в'язницю на десять років. Біднота ще кілька днів приходила під балкон помешкання Ірчана, чекала на поміч. Мала дитина їм відповідала: "Нема татуса, не маємо що вам дати". Біднота зрозуміла, де Ірчан дівся. Тільки залишилися згадки про Ірчана на Україні. Його виставили всі зліквідовані. Хто мав книжку Ірчана, то сховав далеко. Кожний день приходила ревізія ГПУ до кімнати Ірчана і перетрясала найменші клаптики сміття. І також за-

брали всі американські газети, які Ірчан діставав. Вони були такі: "Робітниця", "Укр. Робітничі Вісті" й "Укр. Школьні Вісті". Назвали це все контрреволюційним.

По школах студентам говорили, що Ірчан мав цілі купи буржуазних газет, що він хотів самостійної України і т. д. Моя дівчинка це все чула і тихенько сказала своїм подругам школи, що це неправда, що всі ті газети були робітничі з Канади. Один студент прислухався теж, що моя дівчина казала, і написав до стітної газети: "Наше життя бурхливі хвилі". Цього студента за ці слова викликали зі школи.

Запитав один студент партійця: "Де худоба дівається?" А партієць відповів: "Не знаю, отже рижуть... А чого це ти мене питаєш?" Студент: "А ти партієць і не знаєш, де худоба дівається. Таж худоба пішла вся в партію". Цей партієць побіг скоро до директора. Директор зібрав всіх студентів і дав їм тяжку лекцію. Заявив, щоб цього студента викинули з школи. І таких випадків дуже багато, що за одне слово і викидають з школи. Уявіть собі, чи це є дійсна робітничая країна. Це є зрадництво народів. Негідники запанували над бідним народом.

З цим кінчимо.

У. Паньків.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Філадельфія, Па. — Додати до відомлення Злучених А. У. Організації м. Філадельфія як Контрольну Комісію: Дорожовський, Ямір, Рудакевич.

Петро Зілінський, Арнолд, Па. — Ви виграли заклад і можете жадати висилки \$50 на інвалідів, бо през. д-р Евген Петрушевич здоров і перебуває в Берліні, в Німеччині.

— Ви куди так вибралися, пані Книклякова?

— Та знаєте, ті Куринські знову посварилися! То я йду до лікаря ушних недуг.

— Що ж це має спільного з лікарем?

— Та бо я майже нічого не чула з їх сварки... а Кропивничка каже, що вони так страшно сварилися!

На коридорі почувся дзвінок і голоси: Коміда, коміда, кабалерос!

— Дзвонять на обід. Ходімо...

— Не знаю, чи переодягтися до обіду, чи ні? Е, не оплатиться причепурюватися для еспанців!

— Чому?

— Мій коханий, думаю, що тут не буде такої паради при обіді. Певно знову прислуга буде розмазувати сос так, як у залізничній реставрації.

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В справі Пропамятної Книги У. Н. Союзу подаємо до відома членства, що на засіданні головного виконавчого комітету У. Н. Союзу з 17-го лютого 1936 року рішено таке:

Пропамятна Книга коштуватиме \$5.00 за один примірник. Коли мова про членів У. Н. Союзу, то вони обов'язані покрити тільки кошти висилки Книги та видатки, получені зі спеціальною оправою цієї Книги. Ці кошти виноситимуть \$1.00.

Член У. Н. Союзу може замовити ТІЛЬКИ ОДНУ КНИГУ ПО ЦІНІ \$1.00. Те замовлення має наступити ЧЕРЕЗ ВІДДІЛ, до котрого дотичний член належить.

Тому відділи повинні виготовити списи тих членів, що бажають замовити цю Пропамятну Книгу, сколектувати від кожного належитість у сумі \$1.00 та прислати замовлення разом з належністю до адміністрації "Свободи". Замовлення треба надсилати впродовж наступних ТРЬОХ МІСЯЦІВ, а саме, березня, квітня і травня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(20)

— Цей Мадрид, то діра! У нас у Петербурзі можна розмовитися по французьки та по німецьки майже в кожній крамниці.

У крамниці були якісь два гості й вони приглядалися підзорливо. Івановим, коли ті спиталися про французьку та німецьку мову.

— Справжні дикуни! Треба розмовляти з ними на пальці.

Іванів вказав субетові плащ, а коли йому подали, примітив. Субетт приніс широкорисний капелюх, а як подавав його Івановому, що стояв перед дзеркалом, сказав:

— Сомбреро, кабалеро.

— Ага! Капелюх припадаєся також... А що? Чи не подобаю на еспанського опришка? Це треба мені тільки ножа, та загляну до словаря, як називається ніж і куплю його потім.

— Ей, чоловіче, вже четвертий хрестик тобі за плечима, а ти наче дитина! — картала жінка.

— Кажу тобі, що еспанці не носять таких плащів.

Іванів купив плащ і сомбреро, а Глафіра дві шовкові ковдри в колірві смуги, всіли до повозу та сказали їхати вже просто до церкви.

— Сан Франсіско ель Гранде — сказав візник, зупиняючи коні.

Церква св. Франціска, призначена колись на Пантеон у якому мали опочивати тілні останки всіх заслужених синів Іспанії, належала давніше до монастиря, та монастир недовго скасували, а будинки перемінли на касарні та військову в'язницю. Перед церквою сиділо багато прошаків, а один із них підійшов зараз до Іванових і став їм щось пояснювати по еспанськи, бо за примітив, що приглядаються різбленим дверям.

— Ах, якжеж від нього чути щось до чісничого! — озвалася Глафіра Семенівна. — Але! Але! — вимахувала рукою. Ці розпучливі рухи побачив церковник, відпихнув прошака та повів Іванових до церкви, дуже багаті та прикрашені. Опроджував їх по церкві, зупинився перед мар-

муровими статуями святих і величавими вітражами та пояснював по еспанськи. В церкві було сім престолів, а перед ними священники відправляли богослуження. Побожної публіки було дуже небагато, ледви де-неде клякали старенькі бабусі та молялися. Сповідальниці були пусті.

— Ось ця славна еспанська побожність! — пошепки сказав Іванів до жінки.

— Може завтра при неділі буде більший натовп по церквах. Ідмо вже тепер до дому, — сказала Глафіра Семенівна. — Я дуже втомлена. Іванів згодився, а як звернулися до виходу, церковник простягнув до них руку.

— Ей, братіку, ми нічого не зрозуміли з того, що ти белькотів — говорив Іванів — та хай там, маєш срібняка на цибулю і чісник!

Церковник не був вдоволений зодержаною датку.

— Мало? Ах ти, лупіно! Ну, маєш іще, хай тебе качка копне та відчепи від нас, бо страшно від тебе чути чісник.

— Грасіас, кабалеро, — сказав церковник.

Перед церквою обступила Іванових юрба прошаків, а всі просили милостині так нахабно, що повів не міг рушити з місця, щоб якогось із прошаків не переїхати. Іванів узявся на спосіб: кинув на землю трохи мідаків, а прошаки кинулися туди, щоб

збирати гроші. З того скористав візник і рушив із місця.

— До дому, до дому... — махнула рукою Глафіра Семенівна, а потім спиталася чоловіка: — Якже сказати "до дому" по еспанськи?

— Зараз, зараз тобі скажу — говорив Іванів — витягаючи словар з кишені.

— Дайже спокій з тим словарем! Я стільки разів уже говорив тобі, щоб ти виписував собі найпотрібніші слова на клаптику паперу, та чи ти коли послухав мене... уерта дель Соль — сказала до візника, а той вже зрозумів, що має їхати до готелю.

XVI.

Вже була майже сема, як вернулися до готелю.

— Саме всіли ми на обідову пору — говорив Іванів, як висідав із повоза. — Цікавий я, чим то нас угостять.

Із залпатою візникові був цілий клопіт, щойно прикидаючи, клопіт полагодив цю справу на загальне вдоволення.

— Дійсно це неправдоподібно, що за сім годин платяться в Мадриді ледви одинацять і пів пезети.

— Видно таку низьку таку мають тут.

— Дуже дешево. Майже даром їздиться, — мимрив Іванів, як давав візникові пів пезети на пиво. Пур боар, ви-

пий, братіку, за наше здолання.

Портієр забрав клунки та повів Іванових до вінди. На третьому поверсі послугачка дала Івановому візитівку й довго щось пояснювала по еспанськи.

— Казали, що говорять по французьки в цьому готелі, а тут ні послугачка ні льокай не знають цієї мови. Годі з кимнебудь домовитися — сердилася Глафіра Семенівна.

У кімнати Іванів глянув пильно на візитівку й озвався:

— Ба! Таж це візитівка нашого приятеля, черця. Видно був тут у готелі, як нас не було. Написав навіть щось олівцем... "Був у Вас з мій молодий друг капітано від моря Хуан Мантека, котрого я хотів зробити рекомендацію у Вас і Ваша жінка. Капітано Мантека бути знову в готелі завтра...". Тобто падре Хоазе Альварес був не сам, а з приятелем.

— Ага, був із капітаном маринаркі... — говорила Глафіра Семенівна, заглядаючи через плечі чоловікові на Альварезову візитівку.

Іванів відвернув візитівку та читав далі:

— Капітано Мантека є ученик від я і шукати практик у вашої мови".

— Ах, яка я рада, що знайомлюся з еспанським капітаном, який знає нашу мову, тим більше, що то ще молода людина! — озвалася Глафіра

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

БАТЬКИ І ДІТИ.

З нагоди святкування річниці уродин Джорджа Вашингтона в одному клубі в Брукліні, Н. Й., одна з жінок грала матір Вашингтона і виголосила заклик до молодих людей, прихвильних у театрі:

„Люди нинішнього дня не повинні відкидати з легким серцем, хочби навіть під незнати якою провокацією, ті вольности, за котрі їх батьки боролися так тяжко, щоб їх добитися“.

Не сказала в своїм заклику, але відій думала сказати, що й з вольностями часто буває таке саме, як з маетками: що батьки збирали ложкою, сини роздавали варшкою.

ЧАС НЕ СТОПЬ.

Говорила це пані Аморега Фрейзер, котрій дано грати роллю матері Вашингтона тому, бо їй уже 101 літ життя.

З нагоди цього представлення пані Фрейзер сказала дещо про старі часи в Америці: „У початках моєї сотки літ молода жінка, що стала акторкою, не могла вдержати свого становища в товаристві. Нині інакше, і так повинно бути“.

І то не лишень так було з акторками, але й з акторами. Акторок уважали за прости-тутки, а акторів за людей такого непогамованого й грубого поведіння, що їх у пристойне товариство не пускали.

ЧИ СТАНЕ ТЕПЕР?

На „загальній раді“ союзу реформованих церков, що відбувався кілька тижнів тому в Нью-Йорку, жінки пропонували резолюцію, щоби їм призначено право голосування на зборах церков цього віроісповідання.

Жінки говорили в резолюції: „Адже жінки можуть причинитися немало до розвою спільної справи“.

Чи справді? Чи може „жінки мають довге волосся, а розум короткий“?

ЯК У ЛЮДЕЙ, ТАК І В НАС?

На свято столітньої річниці жидівської синагоги Шарп Зелдек у Нью-Йорку прислав телеграму не лишень губернатору штату Нью-Йорк, що самий є жид, але й президент Рузвельт. Коли це вже можна вважати за політиканство, то не можна назвати політиканством, коли на святочнім обході синагоги виступають бесідниками не лишень жиди, але й представники одної католицької колегії як офіційний представник Монсініора Лявеля та представник генеральної Ради Церков Христа, що об'єднує всі протестантські церкви в Америці.

Газети стверджують, що бесідники цих трьох вір підчеркували, що католики, жиди й протестанти повинні стояти разом як союзники в боротьбі за релігійну свободу й взаїмне порозуміння.

Коли таке діється серед американців, коли станеться серед українців хочби таке, що стануть попри себе всі українці всіх християнських віроісповідань для боротьби за свої спільні ідеали?

КОЛИ ЗАПІЗНО ВЧИТИСЯ?

На зборах Американського Союзу Університетських Жінок у Нью-Йорку виступив Ервінг Лордж, професор Колумбійського університету, з цікавим рефератом на тему: Чи здібність людини вчитися слабне з досягненням дозрілості?

Проф. Лордж доказував на основі докладно переведених розслідувань, що пам'ять людини по досягненню дозрілого віку слабне лишень дуже непомітно. Він подав цілу низку випадків, у котрих старші люди

вчилися ріжних річей навіть скорше, ніж молоді.

Це киде світло на звичайну балакучу старших людей: „Мені вже запізно вчитися! Найучатися ті, що можуть: молоді!“

КОМУ ТЯЖКО НА СТАРІСТІ ВЧИТИСЯ.

Все таки проф. Лордж признав, що багато людей по досягненню дозрілості, перестає вчитися, приймаючи за правду, що вони не можуть вчитися.

Звідки це береться? Проф. Лордж називає це волюнційною ігноранцією (волюнційним незнанням). Старші люди не вчать, бо вони заліниві або не хочуть ставати суперниками молодих людей.

Отже щось як діти, які часто „не можуть вчитися, бо голова болить“.

КОГО МОЖНА НАВЧИТИ.

Панна Ровін Тернер, з Трой, Нью-Йорк, що має 23 роки життя, з чого 20 літ пересиділа в кріслі на колісцях, шукаючи з нудів за забавкою, пробувала дізнатися, що ість гусениця.

Каліка дістала собі гусеницю, чорну й волохату. Назвала її Скізкіс. Каже каліка: „Вона відразу зїла з моєї руки окрушину хліба. Потім випила дещо молока з ложечки. Це було три тижні тому. Тепер вона підносить голову, як почує мій голос, і повзає туди, де я положу палець“.

Газети думають, що найважливіше в цій новинці те, що гусениця стала „петом“. Одначе чи не важніше, що й гусеницю можна навчити розпізнавати голос одної людини від інших та підходити до руки їсти? Коли так, то невже мала би людина ставити собі добровільно якісь межі своєму навчанню?

„ПІДПИС“.

Український письменник Василь Стефаник, видно, теж вірив у це, що й старий чоловік може навчитися дещо нового, а то й зовсім йому незвичного.

В оповіданні під наголовком „Підпис“ автор представляє, як старі газди вчаться підписуватися. Попав на цю думку один селянин, як йому прийшлося платити нотареві за легалізацію свого знаку на векселі. Говорив при тім його рунчель: „Хлоп — усе дурний, гниє цілу зиму, та й не може навчитися навіть своє порекло на письмі покласти“. Думав собі селянин: „А хоч ти злодога вічна й помийник панський, але слова добрі маєш“. Несе гроші домі, а той рунчель з голови не вилазить. „Злодій, то злодій, але слухни слова говорити“. І накінець знайшов раду: „Поклав я гроші в скриню, а сам до Доці. Ти, Доцько, діда навчи підписати наймення. Хай дід панам горла не напишає, бо воно напхане. Я волю тобі плахтиночку купити...“

І Стефаник описує далі, як ця Доця вчить старих газдів писати.

І чи тепер дивниці, чому наші люди Стефаника не люблять читати?

Як проф. Лордж каже, „волюючи ігноранція“.

Хорий дідусь.

Дідусь мусить заживати каплі, які не дуже йому смакують. Внук приглядається, як дідусь скривився при заживанню капелі, тому питається:

— Чому дідусю мусить заживати такі недобрі каплі?

— Бо передтим заживав я дитинку, багато занадто добрих капелі...

„СУЧАСНА РОСІЯ“

Нове число квартальника „Сучасна Росія“ („Контемпора́рі Ро́сія“, січень 1937) містить ряд цікавих статей. Крім редакційної статті, п. Лансельот Лотон написав ще добре документовану статтю на тему „Совети й Еспанія“. У тій статті доказує автор на підставі документів та цетат із самої советської преси, що Третій Інтернаціонал підготував захоплення влади в свої руки в Еспанії давно перед повстанням ген. Франка.

„В році 1934 — пише п. Лотон — ліве крило соціалістів настільки зросло в силу, що його провідники, сенатор Лярго Кабаллеро, отверто й настирливо напивав на проголошення диктатури пролетаріату...“

І в дійсності, вскорі розгоріло повстання в Астурії та комуністи зробили спробу проголосити советську республіку.

„В обширній статті, яка появилася дня 5 грудня 1934 року в „Комуністичному Інтернаціоналі“, офіційному органі Комінтерну, пише п. Лотон, подано докладний опис жовтневого повстання в тому році. Узброєні робітники захопили у свої руки велике число міст і зорганізували в них совети на московський лад.“

„В Каталонії, каже „Комуністичний Інтернаціонал“, комуністи тому не відігнали рішучої ролі, бо там не було сильного проводу. Каталонія не виповнила того завдання, якого можна було від неї сподіватися.“

„Натомісць в Астурії справа малася інакше. Там від початку до кінця наша партія вела провід в повстанню — хвалиться „Комуністичний Інтернаціонал“. З часом комуністи одержали перевагу не тільки у всіх революційних комітетах, але також і в регіональних комітетах... які згодом цілковито опинилися в руках комуністів...“

„У всіх містах і селах Астурії, занятих повстанцями, позасновувано совети. Накази й розпорядки видавалися в імені робітничого уряду. Знесено приватну власність, зорганізовано червону армію і вона відразу заатакувала місто Овієдо, столицю Астурії, яке ще було в руках уряду. Ця влада захопила 1,400,000 пезетів в золоті й баннотів з Еспанського Банку, а її військом має на сумлінно сотні підпалів, збудурення величавої катедри, знищення неочієних старинних пам'яток, висадження динамітом університетської бібліотеки і т. д.“

Невдачу цієї першої генеральної офензи в еспанського пролетаріату приписує „Комуністичний Інтернаціонал“ недостаточній підготовці

до повстання.

„Приходимо врешті до найбільш ревелюційних висказів у тій статті, пише п. Лотон. В ній каже, що коли... зважити хочби тільки той один факт, що еспанський пролетаріат боровся за владу під советським прапором у цілому ряді найважливіших провінцій Еспанії (особливо в Індустриальній півночі, в Астурії), то це свідчить про величезну історичну перемогу советської ідеї, перемогу Комінтерну та комуністичної партії в Еспанії... Еспанія стоїть перед рішучим боем. Завданням нашої партії є тепер недопустити до консолідації сил переможців, ведучи партизанський бій у всяких формах безупинно.“

Такі рішення прийняли комуністи два роки перед виступом ген. Франка! Підчас Смого Конгресу Комуністичного Інтернаціоналу, який відбувся в Москві в липні 1935 року, вироблено і проголошено план створення людського фронту для Еспанії і рішено поширити його на Францію та інші держави світа. Дня 16 лютого відбулися вибори в Еспанії, в яких ліві здобули більшість мандатів, помимо того, що праві партії мали підчас виборів 200,000 голосів більшості.

Повстання ген. Франка перерекнуло плани комуністів які приготували до перебрання влади. В поспіху зорганізовано людський фронт та передано владу (після резигнації поміркованих міністрів) сенаторові Кабаллеро, який в той час вступив у партію, що складалася із сто сорок осіб, в тому кількох військових експертів... До Каталонії вислано з Москви довіреного Антонова-Овсієнка, того що в році 1917 організував перші відділи червоної армії в Петрограді.

На підставі документів предложених перед лондонську комісію неітервенцій, подає п. Лотон у своїй статті докладний список тої помочі, яку Москва дала червоному урядові в Еспанії:

„З початком місяця вересня прибуло до Барселони чотирьох штабових старшин червоної армії. Пізніше, в тому ж місяці, приїхало до Барселони дальших 55 советських старшин, які перенесли на себе завдання вишколу червоної міліції. З початком вересня приїхало до порту Алькала

де Генарес 40 російських літаків враз з пільотами. Перед тим, приїхало туди двох старшин советської армії, щоби поробити відповідні приготування до приходу літаків. Дня 7 вересня прибуло до Барселони 30 літаків враз з загою, готових до негайної служби, їх привезено на советських торговельних пароплавах. Дня 14 вересня вивантажив советський пароплав „Комсомол“ в порті Аліканте 50 тенків враз з російською загоюю по чотирьох жовнірів на тенк. Дня 25 вересня советський пароплав „Нева“ привіз до порту Аліканте амуніцію та оружжя. В другій половині вересня, два советські пароплави привезли з Одеси до Картагени 50 танцирних авт та чимале число вантажних автомобілів. Старшин, які приїхали разом з тим транспортним привитано на особному ренкеті. З початком жовтня советський пароплав „Кубань“ привіз до Аліканте велику кількість військового матеріалу. Дня 6 жовтня, на повному морі, перевантажено з російського пароплава розібрані літаки на еспанський пароплав „Паррен Менді“, з призначенням для Барселони. Дня 10 жовтня виладував британський торговельний пароплав російські тенки в Аліканте. Дня 11 жовтня привіз советський пароплав „Георгій Дімітров“ легкі вантажні авта з Одеси. Дня 11 жовтня виїхав з Одеси советський пароплав „Інгул“ з амуніцією. Дня 14 жовтня виладував советський пароплав „Зирянин“ військової матеріали в Барселоні; місцева влада устроїла для нього величаве прийняття. В кілька днів опісля прибуло до Барселони дальших 30 літаків, остентативно для Червоного Хреста. В той час ждало в порті Картагени до виладування кілька російських пароплавів. Дня 15 жовтня, советський пароплав „Старий Большевик“ виладував в Барселоні вантаж що складався з бомб, гранат, вантажних авт, частей до напруги, літаків, легких танцирних авт та трійливих газів. Дня 16 жовтня привіз советський пароплав „Комсомол“ 50 танцирних авт і 100 людей до Картагени. Того самого дня в еродромі Альказарес, кілька миль від Аліканте, російські пільоти випробовували літаки зготовлені у фабриках на передмістях Аліканте. Дня 20 жовтня привіз советський пароплав до Аліканте легкі вантажні авта. В тойсам час російський пароплав „Нева“ та мексиканський пароплав „Халіско“ виладували в Аліканте велику кількість військового матеріалу... і т. д.

Зі статті п. Лотона видно, хто властиво почав горожанську війну в Еспанії, довго ще перед тим

УВАГА! JERSEY CITY, N. J., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ при співучасті українських національних організацій відбудеться

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В честь найбільшого українського поета ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, JERSEY CITY, N. J.

181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок точно в годині 6:30 ввечір. — Вступ 25 цент.

Шановні Громадяни! Хто з вас має в серці болячі крикику національного почуття, хто почуває себе ширим українцем (не на словах, але на ділах) і всі ті, що читали, або ні, ішли купити про творчість і життя Тараса Шевченка від молодости аж до моголі, то певно небуває національного розпалу у своїх серцях та громадою приймуть на агаданний концерт, щоб своєю прихильністю звеличати 76-ту річницю смерті найбільшого сина України, що в своїм Заповіті сказав нам, щоб обняти „найменшого брата“, щоб любити Україну „во время люте“, та щоб за Україну Бога молити навіть в останню тяжку хвилину. Приходьте всі і кланче своїх знайомих. — Центр. Комітет. 64,70

УВАГА! BALTIMORE, KURTIS BEY, MD., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ відбудеться

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

В честь нашого найбільшого поета ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, BALTIMORE, MD.

3101 O'DONNELL STREET, BALTIMORE, MD.

Початок точно в годині 7-мій ввечір!

Святочну промову виголосить п. В. Черниш. Програму виконає Хор Українського Народного Дому.

Комітет Горож. Клубу.

10-ТИЙ ВІДДІЛ О. Д. В. У. В НЬО ЙОРКУ, Н. Й.

відіграє комедію в 3-ох діях під заг.

„ГРИХИ МОЛОДОСТІ“

або „ЕСПАНСЬКУ МХУ“

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, NEW YORK, N. Y.

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 40 центів.

Є це весела комедія, повна гумористичного страху за молодечі кавалерські вчинки, що нби тепер мстяться на старші літа. Кожний, що прийде побачити цю гарну комедію, певно не пожалує.

нім ген. Франко піднім

зброю і чим коштом та

за цією підмогою та вій-

на ведеться.

Крім статті про Еспа-

нію знаходиться в тому

числі „Сучасної Росії“ та-

кож стаття єпископа

монс. Д'Ебріні, під заго-

ловком „Цілі Москви“.

Монс. Д'Ебріні дуже до-

обре визнається в совет-

ських справах, він був

довгий час головою ва-

тканської комісії „Про

Русія“, два рази особисто

відвідував Совети (дру-

гого разу большевики йо-

го видалили).

Незвичайно цікава ста-

ття написана проф. В. Са-

довським, під заголов-

ком „Безперервна револю-

ція на Україні“. Вона

документована майже ви-

ключно матеріалами з со-

ветських джерел, бо як

влучно сказав монс. Д'Ер-

біні, „студіючи больше-

вицьку пресу, ті всі ПРА-

ВДИ, ИЗВЕСТИЯ, можна з

них довідатися ревелю-

ційних річей, вони самі

дадуть найкращий мате-

ріал, щоби помити теорії

большевизму“. Стаття

проф. Садовського ви-

світлює на підставі відо-

мостей із советської офі-

ційної преси, як Україна

безвинно бореться з Мо-

сковою за свою незалеж-

ність.

Другі статті є про со-

ветську армію, про фіно-

угрійське населення Со-

ветів та рецензії важні-

ших публікацій.

В огляді нових видань

поміщено дуже прихиль-

ну рецензію книжки інж.

д-ра Е. Храпливого „Сіль-

ське господарство га-

лицько-волинських зе-

мель“ (Львів 1936), під-

черкуючи, що той хто ці-

кавиться економічним по-

ложенням українців, не

повинен переочити вели-

кого значіння яке відграє

та части українського на-

роду, що живе в Польщі.

Для нього книжка інж.

Храпливого є необхідною.

(УкрБюро, Лондон).

НІ НЕ ТІШЬСЯ ЛЮТИЙ-ВРАЖЕ...

Ні не тішся лютий враже,

Не радій, що ти вже пан,

Не літай високо дуже,

Бо ще сидиш низько сам.

Не лякай нас так тюрмами

Бо цей страх не є для нас.

Пам'ятай, що з тими днями

Йде поганій тобі час!

Це все нам лише наука,

Як віддячитись тобі,

Щоб з процентом все за бука

Відплатитись в боротьбі.

Ні не тішся лютий враже!

Не радій так, не гуляй,

Краще вічну собі пам'ять

Наперед вже заспівай.

Ми не тих зовемо „наші“,

Що клонились завше вам,

Ми сини, сини України,

Що до сонця шлях все нам:

Ми не будем наймитами

Клятий враже все тобі,

ВІДОЗВА

до одностельця зі села Мелни, пов. Рогатин.

Ми отримали відозву зі села Мелни, пов. Рогатин, підписану урядниками місцевої читальні „Просвіта“, кружка Рідної Школи і кооперативи „Згода“. В тій відозві вони пишуть про національно-освітню працю, яку вони започаткували в своїм селі і яку хотіли би продовжувати.

„Життєвий досвід, говорять вони, учить нас нагадуно, що ніхто ніколи не добився кращої долі в житті, як що не мав відповідної освіти і виховання. Ми переконані, що коли ми хочемо добитися кращої долі, то також мусимо здобувати належну освіту. Ми мусимо взоруватися на жидів, які не задовольняються публічними школами, але ще, тримаючи для своїх дітей вдома учителів. Бо, теперішня, публічна школа нічого конкретного не дає.

Уся молодь і більшість старших нашої села Мелни вже зрозуміли це. Вони перестали пити і курити і за ті гроші, що мали пропивати та прокурювати вони спровадили і удержують відповідного учителя та інструктора, який дає українській молоді належну освіту. Завданням нашої інструктора є: 1) Вчити і виховувати доріст, при читальні „Просвіта“, як також для старших давати відповідні виклади. 2) Проводити вишкіл хліборобської молоді. 3) Вишколювати і проводити оркестру, хори, світський і церковний. 4) Працювати на господарсько-кооперативному і молоді-чарському полі. 5) Проводити лекції із 9-ма учениками і ученицями з гімназійних клас, що мають відбутися від години 9 рано до години 1—2 по пол. так як у інших школах.

Для тих то дітей потрібні дорогі шкільні підручники, приладдя, музичні інструменти. Та з такого навчання мають на майбутнє вийти народні працівники, що мають провадити культурно-освітню працю також по інших селах. Як що хочемо, добитися кращої долі, то мусимо всіма силами і засобами змагатися до цього, щоб наші підростаючі покоління діставали таку освіту, яку вимагає нинішній вік. Вони мусять дістати щонай-

менше таку освіту, що рівняласяб освіті семикласової школи міського типу. А з них 10% щонайменше повинно дістати гімназійну освіту. Бо відомим є, що тільки нарід із вищою освітою і відповідним суспільним вихованням буде здібний зорганізуватися і тимсамим буде мати силу постояти за свої права, та страсти зі себе всякого роду галапасів і павок.

Вся молодь і багато старших з нашої села вже зрозуміли це і як вже було згадано наняли відповідного учителя-інструктора. Тим самим наше село Мелни стало взірцем для інших сіл. Інші села також починають це розуміти, що нарід може числитися на виграну тільки в тому випадку, коли буде мати більшу скількість доброї і патріотичної інтелігенції.

Але щоб ця праця, яку започаткувало наше село могла далі продовжуватися, то на те треба витрачувати поважну суму гроша. Наша молодь і багато старших вже заріклися пити і курити, щоб заощадити грошей на ту ціль. Але цього мало. Ми звертаємося до Вас, дорогі друзі, з гарячим проханням о ласкаву грошеву підтримку в цілі закупки шкільних підручників, приладдя, відповідної бібліотеки, а також по можності про наділення степеней деяким убогим ученикам. Віримо, що не відмовите допомогти нам у так важному ділі, в нашому змаганні за кращу долю нашої народу. Очікуємо якнайкращої відповіді!

В той спосіб пишуть наші брати з рідного села. Гадаємо, що їх праця дійсно заслуговує на найкращу підтримку. В тій цілі ми зв'язали комітет в Стемфорд, Конн. і просимо всіх односельчан, а також інших українських громадян з рогатинського повіту, щоб прислали свої жертви на ту ціль. Жертви можна слати до гр. І. Буяновського, або п. А. Черкавської, або на таку адресу:

Paul Walczuk,
37 Mitchell St., Stamford, Conn.

Жертва страшною помилки.

До якоїсь пані насеред дороги приступає підозрілий тип і няцьким голосом просить:

— Що ваша ласка, пані дайте бодай цента бідному чоловікові. Я жертва судової помилки.

Пані дала милостиню та з цікавості питається:

— Якаж це була судова помилка?

— А мали мене замкнути в арешті, тимчасом суд увільнив мене на такий тріскучий мороз!

УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ УВАГА!
ЗАХОДАМИ ТОВАРИСТВА І БОСТОНСЬКОЇ ПАРОХІЇ

КОНЦЕРТ

в честь ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, нашого незабутнього і немиручого поета

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ

В ГАЛІ ПАРОХІЯЛЬНІЙ, 136 ARRLINGTON STREET, BOSTON, MASS.

Початок в годині 5-тій пополудні.

В програмі Свята входять: місцевий Хор під проводом о. КУШНІРА, реферати в українській і англійській мові, декламації, соля, і т. д. Одним словом зміст концерту багатий.

Увага! Ми нашім святим обов'язком є бути на Святи Батька Тараса, щоб так, як що року, заповнити галю та чесно відшанувати пам'ять великого Мужа України. — Комітет Свята сердечно запрошує гостей з усіх доколичних місцевостей, як: з Вунсакет і Провіденс, Р. Ай.; Менчестер, Н. Г.; Сейлем, Лорел і Тантон, Масс. — Комітет.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ І ВЕЧЕРЯ В ФІЛАДЕЛФІЇ, В САЛІ ТОВ. АМЕР.-УКР. ГОРОЖАН.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ

в годині 5-тій вечором відбудеться В САЛІ ТОВ. АМЕР.-УКР. ГОРОЖАН У ФІЛАДЕЛФІЇ при 847 Н. Френклін Стр.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ І ВЕЧЕРЯ

в честь Ексцеленції Кир Константина Богачевського

заходами укр. Братств і Товариств у Філадельфії. ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ: 1. Вступне слово — п. А. Пашук; 2. Хор Сиротинців виконає кілька пісень при супроводі Оркестру проф. Філіппа Дубаса; 3. Декламації дітей Сиротинців; 4. Оркестр проф. Дубаса виконає кілька нових музичних творів; 5. Катедральний Хор під проводом п. Василья Коцюбинського, відспіває вазанку укр. пісень; 6. Святочна промова — д-р В. Гала; 7. П. М. Горько відспіває кілька козацьких пісень; 8. Декламація Ольги Одесь; 9. Квартет учениць п-ни Галі Сивулик; 10. Коротку виставу відіграють школярі зі Сиротинців. — Після концерту Спільна Святочна ВЕЧЕРЯ, на якій буде прийнятий Ексцеленція Кир Константин.

Привітати всі з Філадельфії й околиці на концерт і вечерю й заохотити знайомих, щоб були на цій гарній святі (де всі засідає як одна українська родина. — Дохід від вечора призначений на Український Музей у Стемфорді.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

ЗАХОДАМИ ЦЕРКОВНОГО І ДИТЯЧОГО ХОРІВ при українській-правосл. церкві св. Вмч. Дмитрія в Картереті

НА ВІЧНИЙ СПОМИН ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ УКРАЇНИ

ДЕНЬ БАТЬКА ТАРАСА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ

з наступним порядком:

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ за спокої душі Тараса Шевченка в українській прав. церкві св. Вмч. Дмитрія, 641-645 Рузвелт Евеню, в годині 12-тій вполудне.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ, який попередить ДИТЯЧЕ СВЯТО, в Німецькій Галі при Рузвелт Евеню, в огдині 7-мій вечором. — Вступ 35 цнт. Діти 10 цнт.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ УВАГА!
ЗАХОДАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ МІСТА НЮАРКУ

КОНЦЕРТ

в честь нашому великому генієві ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 21-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.

В СІЧОВІЙ ГАЛІ

229 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.

Початок точно в годині 3-тій пополудні.

Святочну промову виголосить ДМИТРО ГАЛИЧИН.

В концерті бере участь ДВА ХОРИ, а то Хор Укр. Прав. Громади, під управою п. проф. І. БУКАТИ, і Хор Укр. Презв. Громади, під управою п. проф. Ю. КИРИЧЕНКА.

Пановне Громадянство! Запрошуємо вас на цей концерт, щоб разом віддати честь нашому Генієві, який у своїх піснях буди нас з вікового сну: Вставайте й кайдани порвите! Тож краще буде, коли всі прийдемо на цей Святочний Концерт і віддамо разом ширій покліт тям нашого будителя, який жив тільки для України. Тому приходьте старші і приводьте своїх дітей, хай вони привчаються шанувати своїх великих людей. — Центральна Рада.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДІТРОИТ, МІШ.

На Рідну Школу.

В часі Різдвяних Свят наш парох о. сов. Лев Сембратович заповів в церкві, що цього року не сміє ні найменше братство чи сестрицтво, або яке небудь інше товариство, відмовитися жертвувати щось на Рідну Школу в старім краю.

Отесь святий говорив, що цього особисто припиняє і піде до кожного товариства і заявив передсідникові, що хотів би забрати голос. Предсідник Іван Форіс перепросив зібраних, що на хвилину перериває збори і уділив слова о. Сембратовичеві, який в коротких але ядерних словах представив теперішній стан Рідної Школи в старім краю. Він представив також, яке значення має рідна школа для народу, а далі зясував, як польська влада нищить нашу Рідну Школу, забороняючи не раз малим дітям навіть предіде поздоровлення „Слава Ісусу Христу“.

Ми тут у вілльмім краю не повинні безчинно глядіти, як польська влада нищить нам таку інституцію як Рідна Школа й повинні скріплювати її морально і матеріально, щоб вона видержала у тій боротьбі з польською владою і не заломалася.

Отесь парох говорив так: „Приходжу мабуть перший раз до вас в тій справі. Попередніми роками ви самі ходили з колядою і підтримували річ-річно Рідну Школу. Цього року ви збираєте фонди на будову місцевого Народного Дому і на місцеву школу. Дуже добре діло робите, хай вам Бог помагає. Але ви не смієте також забувати про те, що Рідна Школа в старому краю підпадає. Жертуйте і для неї після змоги, але ширі і радо, а Господь вам стократно нагородить!“

Після його слів підписаний піддав думку чи не добре булоб, перевести добровільну збірку. Приявні на це згодилися і він пішов враз з панєю Ю. Шустакевичевою пожеж членів. Жертували по \$1: Ю. Шустакевич, П. Кізел, І. Форіс, І. Андрусевич, Д. Длугош, д-р К. Качмар, І. Дзидик, П. Попіль, В. Єднак, д-р А. І. Кібзей, І. Саврій, М. Максимець, М. Баранецький, М. Романів, В. Лишак, В. Лишньовський, І. Боднар, П. Кянчук, Ю. Новак, Г. Кавич, П. Романів, І. Масляк, С. Чорний, О. Черевешко, В. Шкільник, М. Коваль, Т. Сисак, Дрбними датками зложили \$6.40. Решту, що рівняла би суму \$50 доло-

жено з каси. Рівнож зазначено, що всі ті українські громадяни, що не мали зі собою грошей, або не були зовсім на зборах, будуть могли зложити свої жертви церковних місцевих зборів. Гроші вислали до краю через Обеднання.

Петро Кізел, секр.

ФУЛТОН, Н. П.

Коляда на народні цілі.

На зборах товариства „За порозька Січ“, що відбулися дня 10 січня ц. р. пояснено членам, чому треба помагати рідному краю. Вслід за тим ухвалено піти на Різдво з колядою. Члени пішли і зібрали такі жертви: по \$1: М. Лобур, С. Соловій, Л. Ройк, І. Каме-нюк, М. Співак; по 50 ц.: С. Зарічна, Магда Захарків, Марія Заневич, Михайлина Корвал, Я. Войтович, І. Олевич, Я. Дорчак, Катерина Кучинська. Разом \$9. При тім були малі кошти \$1.25. З оставших \$7.75 вислали через Обеднання \$4 на інвалідів, а \$3.75 на Рідну Школу.

Мирон Співак, касієр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

На Рідну Школу.

Замість подяки за жеманні з нагоди свого одруження з панною Іванцею Процай, яке відбулося дня 6. березня, надіслав п. Ф. Луців до Обеднання від себе і дружини \$5, як жертву на Рідну Школу.

БОФАЛО, Н. П.

На політичних в'язнів.

З нагоди забави односельчан села Одрехова, пов. Сянік, яка відбулася на 27. лютого, приявні зложили \$7.30, які переслали через Обеднання на політичних в'язнів.

Даром пробка

МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приймний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в коженості, а тоді захищається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. Мілертон не виробляє прищичи.

Одна Велика Коробка \$1

вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна оферта читачам „Свободи“:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертону

[] \$1.50 за дві коробки Мілертону

[] \$2.00 за три коробки Мілертону.

Питаєте за цілком Мілертон у наших судій, аптеці, а як там його не мають, то напишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. 44,
P. O. Box 628, Newark, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАМ або ЗАМІНЮ дім мешкальний з огородами і столовою, як також п'ять моргів чорнозему в Угрові, повіт Рави Руска. — Пишіть до: ANDREW ZURAWETZKY, 601 E. 186th St., New York, N. Y. 63-4

ПОТРІБНО старої жінки на фарму, стала занята літом і зимою, нема прання, сама буде господаркою хати, порядок тримати і варити їсти для челяді. Може бути з одною дитиною. Дуже добра нагода для старої жінки. Як би не мала на подорож мовою. Голоситися на адресу: Karol Haborka, 10408 Union Ave., Cleveland, Ohio. 64-5

HANDY HARDWARE HOUSE

GLASS, PAINTS & OILS
WINDOW SHADES A SPECIALTY
Tel.: BERGEN 3-1642

180 OCEAN AVE.,
JERSEY CITY, N. J.

Власник ДМИТРО ПЕЛІВІЧ

В нас можете дістати всякі знаряддя для домашнього вжитку. Ціни дешеві. Обслуга знаменита.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

В ДЖЕРЗІ СІТІ

мід назвою: THE GRAND DAIRY FARM PRODUCTS

98 BRIGHT ST., JERSEY CITY, N. J.

ПРОХАЄ УКРАЇНСЬКИХ ГОСПОДИНЬ ЗАМОВЛЯТИ В НАС МОЛОКО І МОЛОЧНІ ВИРОБИ.

Доставляємо молоко і молочні вироби лише першої якості.

Власники Української Молочарні, ДМИТРО ВЕНТЕР і ПЕТРО ХАРИТЧАК, гарантують чепну обслугу.

Кличте: BERGEN 3-9609. 56-

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ІВАН КОВАЛЬЧИК

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

79 Sussex St., JERSEY CITY, N. J.

Phone: BERGEN 4-5131
Licensed in N. Y. & N. J.

Branch Office:

364 Nepperhan Ave., YONKERS, N. Y.

Phone: YONKERS 4897.

МИХАЙЛО КАНЮК

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

занимається похоронами в Шікаго і околицях.

CHAPEL
2321 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

TEL.: ARMITAGE 4575

Обслуга добра, ціна приступна для всіх. 52-

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удирейкер за-раджує погребам по ціні так низько, як \$150.00. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY

Dignified Funerals as low as \$150.00
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2568.

Коли Тарзан викликав імя Га-Яти, величезна малпа виступила з гурта і поволі попрямувала до нього. „Я є Га-Ята“, сказала вона. Це був спосіб малпачої розмови, і це означало: „Ти мене кликав, що ти хочеш від мене?“ Малпа була сумна. Тарзан вдихався в її обличчя і старався відшукати способу який-до неї заговорити, щоб спонукати її до певного завдання.

„Га-Ята не боїться нічого“, почав він від компліменту. Тарзан знав, що солодкі слова в однаковій мірі діляють на малпів, як і на людей. „Так, Я не боюся нічого“, скоро підхопила малпа, „Я всіх убиваю. Не боюся я тигра з яким в отвертмі полю зовжу боротьбу, не боюся довгого вужа, що дусить, не боюся навіть чорних людей зі списками“.

„Тільки людина, чорна або біла, може усунути з мене, ці дроті, що мене звязують“, почав далі Тарзан. Та малпа не зрозуміла в першій хвилі про що ходить і скоро заговорила: „Га-Ята вбиває тарманганів і команганів“ себто білих і чорних. Але Тарзан скоро заперечив: „Ні, я хочу, щоб ти принесла мені живого чоловіка, який розв'язав би ці дроті“.

Малпа довго думала, після цього сказала: „Га-Ята розуміє, Га-Ята має принести живого чоловіка сюди“. Останнє речення вона вимовила кілька разів. „А тепер іди, Га-Ято, знайди якогось чоловіка і силоміць принеси його сюди“, сказав Тарзан. Малпа обернулася і скоро подалася в нетрі. Тарзан слідив за нею зором, аж доки її хребет не зник в кущах.